

Edward van de Vendel

Oliver

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij
2022

Bekroond met de Gouden Lijst 2016

www.querido.nl
www.edwardvandevedel.nl

Eerste en tweede (e-book) druk, 2015; derde en vierde druk, 2016;
vijfde druk, 2019; zesde druk, 2021; zevende druk, 2022

Copyright © 2015, 2022 Edward van de Vendel
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Em. Querido's Uitgeverij, Amsterdam.

Omslag Marry van Baar
Omslagillustratie Claudi Kessels

ISBN 978 90 451 2802 3 / NUR 284

Ik keek opzij. Oliver lag naast me op ons bed. Hij had alleen een boxer aan en hij las. Zijn haar was nat, we hadden samen gedoucht.

‘Tycho,’ zei Oliver, ‘ik studeer. Dat gaat niet als je kijkt.’

Ik draaide me op mijn rug.

Het koelde maar niet af op onze zolder. De dakramen stonden open, maar het enige wat er naar binnen woei was het zingen van late studenten in de winkelstraat. We waren die middag naar mijn ouders geweest, Oliver en ik, en nu was het een stille avond, hier, op onze kamer in Groningen, waar hij uit Noorwegen naartoe verhuisd was en ik uit Rotterdam.

‘Het is gek,’ zei ik na een tijdje, ‘al die kleine dingen van mijn vader en moeder waar ik me aan erger. Dat ik er minder last van heb als jij erbij bent.’

Oliver liet het boek op zijn buik zakken. ‘Zoals?’

‘Nou ja, niks groots. Hoe ze doorvragen soms. En dat lachje van mijn moeder.’

Oliver knikte. Hij pakte zijn boek weer op.

We waren zomaar samen – ruim een jaar nadat we elkaar hadden ontmoet. En we wóonden zomaar samen, een Noor en een Nederlander, drie hoog, op een verdieping met een heel smal trappenhuis en een bejaarde huisbaas die aanklopte op ongebruikelijke uren, maar vriendelijk was en elke keer weer grinnikte als hij zag dat we een stel waren, twee jongens, ja, een stel. Dan maakte hij een snorkend geluid waardoor we naar zijn neus keken, die op een aardappel leek met de klei er nog omheen.

‘Oli?’

Geen antwoord.

Ik tikte zijn voet aan met mijn tenen. ‘Je hebt het nooit over je vader. En dat hoeft natuurlijk ook niet. Maar...’

Oliver legde zijn boek op de stapel naast het bed.

Ik wachtte af. Ik wist niet zeker of ik nu te ver was gegaan. Misschien wel.

Hij ging rechtop zitten. Hij pakte de afstandsbediening en drukte op een knop. De televisie floepte aan, maar het scherm bleef blauw. Oliver knipte het weer weg, stond op, zette ook de televisie uit, liep naar ons aanrechtje, dronk wat water, recht uit de kraan, en ging opnieuw naast me liggen.

Toen deed hij het licht uit, draaide zich op zijn zij en zei: ‘Je weet het niet, Tycho. Je kunt het niet weten. Mijn vader. Ik heb hem bijna –’

Waar is zijn vader, o nee, zijn vader is er niet.

Steeds weer checkt Oliver wie er aan de zijlijn staat. Daar moet hij mee ophouden, want er lag vanochtend een post-it op de keukentafel: *Ik kan niet mee. Sorry.*

Geen probleem.

Maar hij heeft vandaag. De trainer stuurde hem na de rust opeens het veld in. Hij is pas zestien jaar, en nu mag hij dus al debuteren in het eerste van Gjøvik FF.

Ze spelen uit tegen Stange, dat is een zwakke ploeg, het wordt een makkelijke makkelijke zaterdag, ze gaan toch wel als tussenkampioen de zomerstop in.

Geen probleem.

Oliver heeft maar weinig te doen. In een doelgebied dat ruikt naar vocht en aarde stampet hij zo nu en dan de modder van zijn kicken. Hij strekt eens wat tegen de linkerpaal.

Hij hoort het plukje oude mannen achter zijn goal hun sigaretjes aansteken. Ze hoesten, want ze roken tegen de wind in. Soms rennen er kinderen langs die over zijn shirt beginnen te joelen, over zijn achternaam op dat shirt, over de tieten van zijn zus.

Hij heeft geen zus.

Hij neemt een paar terugspeelballen aan, hij vangt een krachteloze volley en hij tuurt naar de overkant van het veld. Daar wordt eindelijk gescoord. Yassin, hun spits, schiet vinnig in de kruising en schreeuwt daarna tegen de wolken en tegen het publiek.

Maar dan begint de middag te veranderen. De lucht schuift open, het gras blinkt op, en de wedstrijd slaat om. De coach van Stange wisselt slim, er komen nieuwe jongens het veld in, jongens die de flanken weten te gebruiken, en nu stoomt hun voltallige voorhoede fris op Oliver af, over links, over rechts, weer over links. De slapende backs van Gjøvik beginnen te tolleren – en dus komt het allemaal op Oliver aan.

Het is mooi, het is geweldig.

Hij springt en hij duikt, hij klemt de bal tegen zijn borst en slingert hem ver over de middenlijn. Hij kiest steeds opnieuw positie, zijn armen staan voortdurend op vangen.

Er voltrekt zich iets aan hem, er valt een vorm om hem heen die hij niet kent. Plotseling is het alsof hij alles op het veld kan overzien, alsof hij alles om zich heen kan voorspellen, kan verstaan. De ene run volgt op de andere, en allemaal eindigen ze op dezelfde manier: strak tegen zijn trui.

Hij hoort de bejaarde Stange-supporters achter zich mompelen: *Verdomme, dat joch is goed.*

Dan fluit de scheidsrechter af.

Over.

Gewonnen.

Oliver bonkt kort zijn vuisten tegen elkaar. Ploeggenoten roepen zijn naam en steken hun duim omhoog. Oliver kan bijna niet geloven dat het al voorbij is. Er zit nog een overschot aan bewegingen in zijn lijf, hij springt naar de lat en trekt zich op, daarna ploft hij weer op de grond, draait zich om en schopt naar het sloom neerhangende net, het is zwaar van de motregen. Hij ademt stotend uit, trekt de handschoenen van zijn vingers en raapt zijn keeperstas op.

Achter het doel spugen de oude mannen nijdig hun peuk in het gras en taaien af naar de kantine. Een van de klierende kinderen wordt door zijn vrienden in een struik geduwd.

Op weg naar de kleedkamer speurt Oliver toch weer even naar zijn vader, dat is dom. Maar daar is Bendik, Olivers neef en beste vriend, die al langer bij het hoogste elftal traint, en tot nu toe niet verder is gekomen dan een plek tussen de reserves.

Schuin over het veld komt hij aangerend. Het hesje van zijn trainingspak heeft hij tot bovenaan dichtgeritst, zijn hoofd steekt er vrolijk bovenuit. Zijn haar zit strak in de wax en zijn mondhoeken zijn krullen. Hij remt niet af, hij loopt vol tegen Oliver aan. ‘Uitslover!’ roept hij, ‘Wat gebeurde daar?’

Oliver lacht, en Bendik lacht terug. ‘Ik ga je tas dragen,’ zegt hij, ‘geef hier dat ding.’

‘Idioot,’ zegt Oliver.

En dan klemt Bendik zijn arm om Olivers nek en zegt met lage, donkere stem: ‘Goed gedaan, Smiley.’

*

Smiley. Zo wordt Oliver sinds zijn dertiende genoemd. Toen namen zijn ouders hem mee naar Mathisen, de plaatselijke fotograaf, die een gezinsportret zou maken om aan oma Trondheim te sturen, een cadeau voor haar zestigste verjaardag. Mathisen vond dat Olivers vader (blauw colbert) aan de linkerkant en Olivers moeder (rode jurk) rechts moest gaan staan, ze mochten allebei een hand op de schouder van hun zoon leggen (Barcelonashirt), of, als ze dat niet wilden, konden ze dan tenminste wat dichter naar elkaar schuiven?

Het werkte altijd, maar op dat moment werkte het niet: de alledaagse werk-, school- en familieroutines konden ze normaal gesproken makkelijk aan met z’n drieën, ze leefden samen alsof het Noorse ministerie voor Familiezaken hen gevraagd had voor te doen hoe het moest, maar hier verkrampden ze. Mathisen sprong steeds wanhopiger om hen heen. Hij slijmde en giechelde en probeerde zelfs de kleuterschooltruc: ‘Kijk

dan eens alsof jullie een héél mooi vogeltje zien.’

Toen pas lachten ze, ze lachten hard en echt, maar dat was alleen maar omdat Oliver's vader vlak voor de klik fluisterde dat ze morgen terug zouden komen om Mathisens vogeltje neer te knallen, met de oude buks uit de fietsenschuur.

Uiteindelijk was Mathisen zo gelukkig met zijn overwinning op deze onwillige klanten dat hij hun portret jarenlang in zijn etalage liet hangen.

Kan dat niet weg, vroeg Oliver soms, en dan zei zijn moeder dat ze toestemming hadden gegeven, dat ze de foto bijna voor niets hadden gekregen en dat het toch geinig was, zo. Hoe, vroeg Oliver. Nou, zei Oliver's moeder, zo blij. Mam, zei Oliver dan, *ze noemen me Smiley*.

*

In de kleedkamer hangt een laaiende zweetlucht. Yassin viert nog wat na. Hij probeert een dansje, maar niemand doet met hem mee. ‘Wat?’ roept hij, zijn stem schiet de hoogte in. ‘We hebben gewonnen!’ De reserves zitten de wedstrijd al te analyseren, Stellan en Ove Valvik, de norske tweelingverdedigers, proberen hun rode koppen droog te deppen – en Oliver schuift dwars door het gedrang naar zijn plek. Naast Bendik, natuurlijk.

De oudere spelers douchen het eerst. Boven het driekwartmuurtje dat het natte gedeelte scheidt van de ruimte met de oude houten banken, vliegt een shampoofles heen en weer. Oliver – nog steeds raast zijn bloed – buigt zich naar zijn veters en krijgt een spons naar zijn hoofd. De mannen lachen naar hem, met ingezepte hoofden. Ze schreeuwen: ‘Die laatste twintig minuten!’ ‘Respect, Smiley!’ ‘Benen met veren had hij.’ ‘Met veren.’

Oliver trekt zijn shirt uit. Hij raapt de spons op en wil hem net teruggooien, als de trainer binnenkomt. Hij gebaart

Bendik een stukje op te schuiven, gaat naast Oliver zitten, buigt zich naar hem toe en bromt: ‘Door jou hebben we de punten binnen. Wat ik nu ga zeggen mag jij meteen weer vergeten.’

Dan staat hij op en begint, over het geluid van het stromende water heen, aan de nabespreking. Hij raast over het gebrek aan concentratie, over de lulligheid en de slapte, over het gezeik in het veld. ‘Klootzakken!’ roept hij.

Kranen worden dichtgedraaid, naakte ploeggenoten schuiven stillerjes naar hun handdoek toe.

Oliver trekt zijn voeten uit zijn kicksen, rolt zijn kousen naar beneden en leunt achterover tegen de muur. Er druipt nog een straaltje sponswater in zijn nek. Hij luistert niet meer, want hij wil rustig worden. *Benen met veren.*

Hij sluit zijn ogen en wordt het. Rustig.

Hoe hij in de modder lag, op zijn zij, en de bal naar zich toe haalde, alsof hij alleen was, in bed, en zich oprolde met een kussen. De tegenstanders draaiden zich van hem af en sjokten weg.

Hoe zijn vuisten de bal wegbonkten, precies op tijd, de veilige kant op, met een boog zo hoog als een kattenrug.

‘Oké,’ zegt de trainer, en Oliver let weer op. ‘Na de zomer verwacht ik beter. We zijn goddomme geen zeikploegje meer, we willen naar de tweede divisie, dit jaar zit het erin. Maar goed. Nu is het eerst vakantie. We rijden hier om vijf uur weg, dus we kunnen even kijken of ze iets te drinken hebben.’

Hij draait zich om, de deur sluit zich achter zijn rug, en, omdat iedereen op hetzelfde moment zijn ingehouden adem wegblaast, lijkt de kleedkamer heel even uit te dijen. De eerste die zachtjes het clublied begint te zingen is Yassin. ‘Blauw wit, blauw wit, blauw wiiiit.’

*

‘Vanaf nu sta je in de basis. Ik zeg het je. De trainer zoekt een slot op doel. Wat hij nu heeft is geen slot, wat hij nu heeft is meer een... een gordijntje.’

Bendik neemt de steile straten naar hun wijk zoals gewoonlijk als eerste. Hij hakt met zijn voeten op de trappers en schreeuwt half voor zich uit en half naar achteren, naar Oliver. Zijn schouders slaan uit naar de ene kant, zijn bike naar de andere.

Oliver registreert het zonder dat hij er echt naar kijkt. Bendik en hij schelen zeven weken, en hun hele leven al zijn ze voor elkaar net zo vanzelfsprekend als jaargetijden en zuurstof. Oliver's moeder en Bendik's moeder zijn vriendinnen en Oliver's vader en Bendik's vader waren broers.

Na de dood van zijn vader sliep Bendik een halfjaar bij Oliver op de kamer. Wanneer Bendik midden in de nacht wakker werd zette Oliver de voetbaltafel op. Toen het niet meer nodig was zei Bendik: ‘Ik denk dat ik vanavond weer eens in mijn eigen...’ En Oliver zei: ‘Jup.’

Ook van Bendik hing een foto in Mathisens etalage. Het was er een van een schoolfeest. Hij was nog maar tien, hij had een winnend lootje getrokken en mocht, verkleed als clown, de nieuwe theaterzaal openen. Het had hem geen bijnaam opgeleverd. Op een dag vroeg hij aan Oliver: ‘Waarom eigenlijk niet? Waarom jij wel?’

‘Omdat jij gestoord doet op die foto en dat doe je altijd. Ik hang daar schaterend en dat zijn ze niet gewend.’

‘Kut,’ zei Bendik toen, ‘dat is nog waar ook.’

Ze draaien de kruising op waar Oliver naar links moet en Bendik rechtdoor. Bendik knijpt in zijn remmen. Oliver schuift naast hem. ‘Geloof je me nou? Eerste keeper? Jij?’

‘We zien wel,’ zegt Oliver. Hij wil de beelden vasthouden, het grote dat er vandaag gebeurd is. Hij houdt niet zo van vertellen, maar zijn vader zal de juiste vragen stellen en zijn moeder ook.

‘En vanavond?’ vraagt Bendik. ‘Hoe laat haal je me op?’

Vanavond. Feest bij Erlend, om het einde van het schooljaar te vieren. Oliver hoeft er niet naartoe, maar Bendik wil wel, en dus gaan ze. ‘Elf uur?’

‘Veel te laat. We gaan eerder.’

‘Wat? Wil je ook nog indrinken dan?’

‘Nee, dat gebeurt daar. Ik zeg toch, het is Zomerdate. Ik neem Ringnes mee. Jij hebt natuurlijk niks.’

‘Nee.’

‘Negen uur.’

‘Oké.’

Bendik trekt op, maar nog geen vier meter verder remt hij weer, zijn achterwiel schuift weg.

‘In Congo,’ roept hij, ‘slaat de bliksem in tijdens een voetbalwedstrijd. 1998. Het staat één-één. De thuisploeg heeft niks, maar de spelers van de bezoekersploeg vallen neer. Al-
lemaal dood.’

Hij wacht tot Oliver knikt en roept dan: ‘Enig idee hoe dat kan?’

‘Nee.’

‘Ze droegen schroefnoppen. Met metaal. Het andere team had rubberen zolen.’

*

Het gebeurde op een bergtocht.

Olivers vader, *far*, nam de twaalfjarige jongens mee op een lange wandeling door Femundsmarka. Het was de eerste keer na de dood van Bendiks vader, Olivers oom, fars broer. Ze hadden limonade en rozijnen mee. Ze aten bessen, spotten otters en hoopten op een eland. Die zagen ze niet, maar toen ze in een wat lager gelegen bos liepen, zei far: ‘Ik heb gehoord dat er lemmingen zijn. De winter viel vroeg, en dat is gunstig.’

Dan overleven ze op het verse gras dat onder de sneeuw is blijven liggen. Als de lente komt, trekken ze in massa's rond, dus misschien hebben we geluk.'

Ze hielden zich stil en luisterden naar geritsel in de verte, maar hoe lang ze ook wachtten, meer dan wat flitsen zagen ze niet. Totdat ze er toch eentje vonden: een lemminkje ter grootte van een vuist dat zich vastgelopen had in een warboel van wortels en ondergroei.

Toen Oliver en Bendik naast het diertje knielden, bolde het op van angst. Het sperde zijn bek open, met de twee boven-tanden en de twee ondertanden zo ver mogelijk uiteen. Het krijste met uithalen die afgestreken leken op een ontstemde viool.

'Aaien,' zei Bendik, en terwijl de schaduw van far, die naast hen stond, over hen heen viel, legden de twee jongens hun wijsvingers op de rug van het trillende beestje.

'Maak hem maar los,' zei far.

'Ja, we maken hem los,' zei Bendik, maar opeens keek hij weg.

Hij staaarde het bos in en vroeg, onverwacht zacht: 'Hij is klein, toch? Hij overleeft niet, toch?'

Onverwacht zacht was ook het antwoord van far. 'Dat komt wel goed, Bendik. Het komt wel goed.'

Daarna veegde hij met zijn hand over Bendiks haar.

Oliver zag het en snapte het niet. Hij stond op.

Bendik trok een paar stengels los. De lemming stopte met gillen, keek eventjes verdwaasd om zich heen en schoot weg.

Er was niets fluisterends meer in Bendiks stem toen hij het diertje nariiep: 'Dag!'

Ze gingen verder en zagen geen levende lemmingen meer. Oliver ontdekte er nog een die kapotgebeten of van uitputting gestorven was, maar Bendik liep te praten en Oliver begreep op de een of andere manier dat hij het lijkje niet aan moest wijzen.

Wat hij niet begreep was waarom hij in dat plotselinge, intieme moment dat zich tussen zijn vader en zijn beste vriend had voorgedaan, achterop was geraakt. Er was Bendik iets overkomen, daar, naast dat lemminkje. En far had het aangevoeld, terwijl hij, Oliver, niets had aangevoeld.

Het bos vulde zich weer met de gebruikelijke mix van natuurgeluiden en hun eigen geslof, de wandeling leek op hun eerdere wandelingen, maar Oliver wist dat Bendik nooit zo gevoelig was als het om dode dieren ging. Niet vóór zijn vaders begrafenis en ook niet erna. Vorige week had hij nog een stel meeuwen beschoten, hij had op hun koppen gemikt. Waarom nu dan wel?

Tijdens de rest van de tocht ergerde Oliver zich aan zichzelf, natuurlijk, maar toch ook aan Bendik, want die kletste de uren vol en het ging alleen maar over uitgebeten organen en bloed dat zwart werd nadat het rood was geweest. Over een vriendje van een ander vriendje dat zich per ongeluk opgehangen had toen hij in een boom klom om een schommel-touw uit de knoop te halen.

Als je buiten liep moest je buiten kunnen hóren, vond far altijd. Maar toen Oliver uiteindelijk ‘Hou je bek nou eens’ tegen Bendik zei, sloeg far zijn vingers om Oliver's bovenarm.

Ze stopten.

‘Wat?’ zei Oliver.

En toen sprak zijn vader voor de eerste keer over vorm.

Far keek naar hem met een ernst die niet alleen zijn zinnen, maar ook de hele scène ondergrond gaf – betekenis, omlijsting en ondergrond.

‘Voor iedereen,’ zei hij, ‘is er een juiste vorm. We streven naar de juiste vorm, dat is wat we doen. Als we die vorm vinden, voelen we ons goed. Dan is er balans en dan vergeten we de tijd. Haviken vinden hun vorm in de lucht, zwevend door de gaten van de wind. Het bos vindt zijn vorm in water, grond, ruimte en zonlicht. En wij... Wij worden voortdurend

uit onze vorm gehaald. Maar dan zoeken we verder.’

Fars vingers lieten Oliver's arm los. Hij had ze flink aangedrukt. Oliver voelde, door de stof van zijn jas heen, hoe zijn huid zich herstelde.

Far zuchtte.

Oliver haalde adem, snel, en wachtte af, want er kwam vast nog meer.

‘De een,’ zei far, ‘zoekt het in stilte. De ander in woorden.’

Daarna begon hij weer te lopen.

Bendik en Oliver keken elkaar aan.

Bendik – en hier verdiepte hun vriendschap zich, als Oliver eraan teruggedacht was hij daar zeker van – haalde zijn schouders op en grinnikte.

Oliver grinnikte terug.

‘Hou je bek? Niks hou je bek,’ mompelde zijn vader, vier meter voor hen uit.

*

Oliver bumpst met zijn voorband tegen het tuinhek, precies hard genoeg, zodat het helemaal openzwaait, maar net niet tegen de schuurwand klapt. Hij hoopt dat zijn ouders geen zin hebben in koken. Dan kan hij iets gaan halen. *Peppes Pizza*. Margherita's voor zijn moeder en voor hemzelf, Prosciutto voor zijn vader.

‘Hei!’ roept Oliver, in de lege keuken, in de lege woonkamer. Hij klapt een paar deuren open. Waar zijn ze? Misschien slaapt zijn moeder, misschien ligt ze te lezen, misschien ruimt ze ergens een kastje uit? Hij ziet haar niet.

En zijn vader? De post-it die hij schreef om te laten weten dat hij Oliver niet zou zien spelen vandaag, niet zou zien debuten en niet zou zien winnen, ligt nu op de blauwe bank, tot een propje geknepen.

Oliver loopt naar de badkamer. Hij gooit zijn voetbaltas

naast de wasmachine en gaat douchen. De douche van Stange was voor het afwissen van zweet, de douche thuis is voor het afwissen van de douche van Stange. Wat zijn vader tijdens de lemmingtocht zei had hij destijds nauwelijks begrepen. Toch vergat hij het niet – en uiteindelijk was hij die vorm waar far het over had gaan zien als een niet-ingekleurd plaatje: als contouren, die er in elke situatie bestonden, die je zo precies mogelijk in moest zien te vullen. Zodat de lijntjes precies om jou heen getrokken waren, zodat alles was zoals het moest zijn. Dat was opgroeien: je begon de mal te ontdekken. Hij vermoedt inmiddels wel dat het een kinderlijk beeld is, het leven een kleurboek, maar vandaag heeft hij het meegemaakt: elke seconde in dat laatste kwartier had stilgezet kunnen worden en wat zag je dan? Dat er een onzichtbaar meebewegende keepersvorm om hem heen stond, dat hij er, actie na actie, volmaakt in paste.

Hoe hij de bal uit de hemel zag zakken en op het goede moment sprong. Hoe zijn huid zich langs zijn benen, buik, borst en bals straktrok. Hoe hij heel even die aangename, precieze pijn van het tot het uiterste uitrekken van zijn lichaam voelde.

Hij veegt met zijn handdoek de condens van de spiegel en kijkt heel even naar het druipen van zijn haar. Naar zijn ogen, naar zijn mond. *Smiley.*

Dan valt hem de stilte in het huis weer op.

Hij duwt de badkamerdeur op een kier en schreeuwt: ‘Hei!’
Geen reactie, vreemd.

Oliver houdt niet van het typen op zijn mobiel, zijn vingers hebben er het geduld niet voor, hij haat terugscrollen en verbeteren, maar vanuit de wachtrij bij Peppes stuurt hij toch *waar ben je*, eerst naar zijn moeder en dan naar zijn vader. Er komt geen antwoord, ook niet als hij alweer thuis is.

De avond schiet op. Oliver snijdt driehoeken uit zijn pizza en schuift ze op een groot bord. Hij gaat voor de televisie zit-

ten en zoekt het sportkanaal. Speerwerpen, de EK atletiek. Oliver kijkt er etend naar, hij haakt zijn tong om de druipende kaasslierten en knoeit niet. In zijn hoofd vormen zich de zinnen waarmee hij de wedstrijd van vanmiddag voor far zal beschrijven. Hij zoekt naar de strakste manier, maar zonder de glorie weg te laten, hij moet bij zijn vader echt niet aankomen met valse bescheidenheid. Het speerwerpen gaat over in polsstokspringen en dat is Oliver's favoriete onderdeel.

Plotseling is het half negen.

Oliver rent naar de badkamer, controleert zijn haar en zijn overhemd, doet Crave op en haast zich naar zijn fiets.

Maar in de bijkeuken staat een doos. Op de vrieskist. Hij is er daarstraks dus al drie keer langsgelopen, zonder dat hij ernaar gekeken heeft. En nu miauwt de doos.

Wát?

Oliver blijft staan, vraagt zich af of hij het goed gehoord heeft, loopt door en loopt toch weer terug. De doos is slordig dichtgevouwen. Oliver slaat een van de flappen weg. In de doos ligt een handdoek, daarop een in elkaar duikend katje. Twee ogen kijken naar hem op. Het diertje kan nauwelijks drie maanden oud zijn. Het is bijna helemaal wit en het staart zo schuldig omhoog, schuldig aan zo'n kleine misdaad – krabbelen aan het karton – dat Oliver 'Uffff' zegt, hardop, twee keer.

Waar komt dit poesje vandaan? Waarom staat het hier en niet in de kamer? En waar is iedereen dan toch? Oliver kijkt naar de keukendeur. Hij heeft zijn mobiel op tafel laten liggen. Moet hij zijn vader bellen? Zijn moeder? Ja. Nee.

Hij vouwt de kattendoos dicht, al wil het poesje opgepakt worden, door hem. Dat kan niet, hij heeft haast.

Er zijn jaren geweest dat hij elk weekend om een huisdier bedelde. Hij printte hondenfoto's uit en hing ze op het prik-bord in de keuken. Hij spande met zijn moeder samen, zij was

vóór, en het irriteerde hen allebei als zijn vader over vage allergieën begon. Oliver was nog klein, een dier met pootjes en grappige bewegingen leek voor hem op een prijs die je kon winnen en die hij dan won. Het is er nooit van gekomen (ja, kippen, een tijdje) en Oliver is opgehouden zich te verheugen. Als hij dit katje nu gaat aanhalen en het een naam geeft en later blijkt ze van iemand anders en wat dan?

Oliver draagt de doos naar binnen, naar de keukentafel. Hij vindt een stift, zet twee vraagtekens op een post-it, die hij op het mauwende karton achterlaat. Hij denkt weer even aan zijn mobiel.

Hij kijkt door een kier in de doos naar het katje.

Het katje kijkt terug.

Hij tilt haar toch even uit de doos. Sadie, dat is de naam die hij vroeger had bedacht voor als hij een katje zou krijgen, en Mørk zou het worden voor een hond.

Hij brengt Sadie naar zijn gezicht en wrijft haar langs zijn wang.

‘Weew,’ zegt ze. Hij giet water op een schoteltje, zet het beestje ernaast. Ze begint te likken. Er spat een halve cirkel van fijne druppeltjes op het aanrecht. Hij ziet de tijd op het klokje van de magnetron. Hij zet het katje terug in de doos, het schoteltje ook, vouwt de flappen weer dicht, rent naar buiten en vergeet opnieuw zijn mobiel.

*

Oliver raast de weg af. Hij kijkt naar zijn handen. Ze liggen op het stuur van zijn Intruder. Als hij zijn keepershandschoenen draagt is het net alsof zijn vingers geharnast zijn. Vanmiddag trokken ze de bal uit de lucht, ze drukten de bal magnetisch aan zijn borst. Maar dan Sadie. Geen leer, geen foam, geen plastic. Gewoon een bolletje weerloos haar. Het ruiste bijna langs Oliver's schoongezepte huid. En onder dat pluishaar zit

dan een zoemend hartje waar je, als je wilt, je vinger op kunt leggen. Als je dat te hard doet, druk je het uit.

‘Heia,’ roept Bendik.

Oliver kijkt op. Bendik staat al aan het kruispunt.

‘Hei,’ zegt Oliver.

‘Lul,’ zegt Bendik, ‘je bent te laat.’

*

Erlend is niet iemand met wie veel mensen bevriend zijn. Maar hij woont in een huis aan het meer en zijn ouders zijn ruimdenkend, of ongeïnteresseerd, of allebei. Hun kinderen hebben zich een weg door de middelbare school gebaad met behulp van de legendarische eindejaarsfeesten die ze mochten organiseren. Erlend is de jongste en de laatste die ervan profiteert, en dat doet hij uitbundiger dan zijn broer en zus: meer genodigden, meer drank. *Zomerdate*.

Zijn ouders houden toezicht zonder toezicht te houden. Ze sluiten zich op in hun mini-cinema, op zolder, en komen alleen tevoorschijn als er met de politie gesproken moet worden, wat pas één keer voorgekomen is, of met andere ouders, wat vaker voorkwam, maar tot nu toe geen probleem opleverde voor Erlends vader, die advocaat is.

Tot voor kort verheugden Oliver en Bendik zich zelden op een feest van school. Hun dagen zitten veel te vol: ze trainen door de week, in het weekend spelen ze, en anders gaan ze naar het vakantiehuis van de familie, waar de dokken zijn en waar het water is en hun boot. Als dat niet kan kijken ze naar een van de oude films waar Oliver's moeder alles van weet. Of ze toeren wat en zeggen stomme dingen tegen elkaar. De opwindings van hun klasgenoten merken ze wel op, maar die besmet hen niet.

In de pauzes zitten Oliver en Bendik bij elkaar in de aula, ze

vingervoetballen met balletjes van ineengefrommeld folie en doeltjes van plastic sandwichverpakkingen. Als het mooi weer is basketballen ze, en anders hangen ze bij de beuk naast de fietsenstalling. Of er iemand bij hen komt staan maakt weinig uit voor hun stemming. Geliefd of niet? Ze winnen elke zaterdag al. Of ze verliezen, en dan is het de schuld van het weer.

En toch is er, sinds een jaar, iets veranderd. Is Bendik veranderd. Het begon met Wenche, een ouderejaars. Elke keer als ze langsliep stootte Bendik Oliver aan. Oliver keek op en zei: 'Wat?' Bendik zei: 'Kijk dan, blinde. Wenche Terjedal.' Oliver fronste, maar eenmaal thuis probeerde Bendik haar na te tekenen. Het leek nergens naar. Toen kwamen ze haar een keer na schooltijd tegen, gewoon op straat. Bendik draaide plotseling zijn fiets in haar richting, liet Oliver wachten en kwam een paar minuten later overgelukkig terug, met een hoofd waar het bloed maar langzaam uit wegtrok: 'Weet je wat ze zei, Ol? Ze zei ja.'

Wenche werd Bendiks eerste, heftigste en oudste liefde – ook letterlijk, ze scheelde twee jaar met Bendik, en wekenlang bleef hij maar tegen Oliver zeggen dat hij niet begreep dat ze het aandurfde met hem. Hij was een mannetje van vijftien en één meter vierenzeventig. En toen ze het na nog niet eens vier maanden uitmaakte was hij daar kapot van, maar het verbaasde hem niet. Ze vertrok naar een hogeschool in Bergen en was nog maar zelden in de buurt. 'Het had nooit lang kunnen duren,' zei Bendik soms, met een toon in zijn stem die Oliver niet van hem kende, melancholiek en gelaten. 'En ze zal inmiddels wel samenwonen. Ze valt op ouder, zeker weten. Wat moest ze met mij? Ik begon al te zweten als ik iemand zag die op haar leek.'

Maar de korte op- en neergang van zijn eerste verkering verhinderde hem niet om het met andere meisjes aan te leggen: Kristina, Bjørge, Luisa. Bijna systematisch stond zijn hart drie maanden in brand, waarna een pauze volgde met

onverschilligheid, met fronsen, een besluit, opluchting, toch nog eens afspreken, seks, daarna het definitieve besluit, maar nu van twee kanten, pijnloos, spijtloos. Twee weken later nam Bendik dan een aanloop naar een nieuwe liefde. Die ook weer drie maanden duurde. Bendik noemt de seizoenen bij hun meisjesnaam.

Oliver schikte in. Maar wanneer het een mooie dag was om te gaan varen, stapte Bendik zonder aarzelen in de Saab van Oliver's vader en stuurde vanaf de achterbank een berichtje aan Kristina, Bjørge of Luisa: *Ik kan vandaag niet.*

Ze schuiven hun fietsen in de heg voor Erlends huis. 'Oli,' zegt Bendik, en plotseling lijkt zijn gezicht wat minder beweeglijk dan normaal. 'Voor we naar binnen gaan: Wenche is er ook. Ik zag haar in de stad.'

'Wenche?' vraagt Oliver, want opeens legt hij het verband weer: Wenche is de oudere zus van Erlend, ze woont hier. Woonde hier. 'Ze was toch...?'

'Blijkbaar is ze even terug,' zegt Bendik, 'en ze zit nog hier binnen.' Hij slaat op zijn hart.

'Oké.'

'En ik ben vrij, dus ik moet misschien wel...'

'Tuurlijk.'

'We kunnen niet de hele avond...'

'Ben, het is oké.'

'En jijzelf?'

'Mwah.'

Bendik kijkt naar Oliver en zegt wat hij altijd zegt: 'Pro.'

Het is maar half een scheldwoord. Oliver ziet zichzelf binnen een paar jaar keepen voor zijn beroep en dus legt hij eens in de zoveel tijd aan Bendik uit dat hij zich niet laat afleiden. Niet door meisjes, niet door drank.

'Pro,' zegt Bendik, 'jij leeft niet. Jij slaapt.'

'Slaap herstelt alles,' zegt Oliver.

‘Nee,’ zegt Bendik, en hij prikt met twee vingers in Oliver’s borst, ‘alcohol herstelt alles.’

*

Ze zijn lang niet de eersten. Er hangen meisjes en jongens op en naast de banken, en bij de dranktafel heeft zich een kleine file gevormd. Daar staat fris en bier, maar iedereen weet dat er shotjes zijn als je ernaar vraagt. En wie zoekt vindt de kast met de sterkere flessen.

De uitnodigingen voor dit feest hebben zich flink vermenvuldigd. Erlend staat, met een voorhoofd dat nu al klam uitslaat van te veel verantwoordelijkheid, links naar het toilet en rechts naar de tuindeuren te wijzen.

Oliver en Bendik schuiven zijdelings naar de serre. Daar houdt een jongen met een Opethshirt zich bezig met het bouwen van een muur van lege plastic bekertjes. De muur wankelt een beetje en de jongen ook. Bendik klopt hem waarderend op de rug. Daarna draait hij zich grijnzend om naar Oliver en zwaait met zijn bierblikjes naar wat meisjes die zich tussen een paar potpalmen op de grond hebben laten zakken. ‘Ik begin hier.’

‘Slet,’ zegt Oliver.

Bendik fluistert: ‘Ik denk dat Wenche nog niet beneden is.’

Oliver schuift de buitendeuren verder open. Het langgerekte, naar het water aflopende terrein lijkt met al zijn nette perken, banken, bomen en gras ergens voor klaar te liggen. De voorzichtige zon is in de loop van de middag en de vroege avond sterker en daarna weer zwakker geworden en hangt nu als een oude appel boven het meer.

Oliver kijkt rond. Her en der staan groepjes met klasgenoten, met ex-klasgenoten. Met hun jongere broers en zussen en hun oudere broers en zussen. Misschien is Oliver hier niet

op zijn plek, misschien ook wel. Het was beter geweest als hij far over de wedstrijd had kunnen vertellen, en dat dit feest, als heel nieuw gedeelte van een toch al sterke dag, daarna pas was begonnen. Oliver begint een van de houtsnipperpaden af te lopen en denkt aan het katje. Aan de doos. Aan de vreemde leegte van het huis. En weer aan het katje.

Iemand roept zijn naam. Het is Unni. Ze kwam dit jaar op school wel eens naast hem zitten. Hij mag haar wel, ze handbalt als een ninja en ze kirt niet tegen hem, iets wat meisjes in zijn nabijheid soms zomaar beginnen te doen. Oliver slentert naar haar groepje toe. Hij zegt *takk for sist* tegen haar en tegen de anderen, en er wordt drank gehaald. Oliver wil cola zero.

Iemand vraagt naar zijn wedstrijd tegen Stange. ‘Ja,’ zegt Unni, ‘vertel. Heb je gespeeld?’ Waarop Oliver zijn plastic bekertje naar haar opheft en zijn ogen toeknijpt.

De avond komt op gang. Leraren worden min of meer succesvol nagedaan. Nieuwe jongens en meisjes haken aan en er zwermen er een paar weg. Er wordt weer drank gehaald, door iemand anders nu. Na een tijdje gloeien er in het grootste gedeelte van de tuin snoeren met gekleurde lampjes op, van links naar rechts, van rechts naar links.

De muziek die uit de serre komt gewaaid wordt harder gezet, dan weer zachter. Zweeds-Amerikaanse pop verandert in lome r&b en Oliver laat zich overhalen door Unni, die zin heeft om te dansen. ‘Even,’ zegt ze, ‘kom op. En neem een biertje.’ Oliver gaat naar binnen, pakt een blik Ringnes aan en danst een tijdje. Zo gaat de avond eigenlijk best goed. Unni blijft in de buurt, maar dringt zich niet op. *Is Bendik nog steeds in de serre?*

Een onbekend meisje legt haar hand in Oliver's zij. Ze gebaart naar de zijkant van zijn hoofd. Hij buigt zich naar haar toe en

voelt haar wasem tegen zijn oor. ‘Jij beweegt in slow motion,’ zegt ze. ‘Dat heeft wel iets.’

Oliver glimlacht en doet alsof hij haar niet verstaat. Het meisje kijkt hem nog één remix lang aan met een blik waarmee ze duidelijk maakt dat alles mogelijk is, maar Oliver wringt zich dichterbij Unni toe. Het meisje haalt haar schouders op en wervelt weg.

*

Oliver stapt onder de danslampen uit. Hij gaat naar Bendik op zoek en vindt hem buiten, tegen een muurtje. Met Wenche. Ze is er dus echt, en ze is eigenlijk niet veranderd. Ze zoenen, die twee. Dit is mooi voor Bendik. Oliver ziet ze, maar ze zien hem niet.

Hij loopt zonder iets te zeggen door naar het achtergedeelte van de tuin. Daar, in de langzaam opkomende schemering tussen de appelbomen, hebben een paar verhitte junioren van Gjøvik FF een bal gevonden. ‘Smiley!’ roepen ze. ‘We doen voetvolley!’

Het loopt tegen elven als Oliver weer aan zijn ouders begint te denken. Hij verlaat de sportjongens, knoopt zijn shirt om zijn middel en stapt naar de rand van het meer. Waarom waren ze niet thuis?

Hij hurkt op de houten steiger die daar ligt en gaat de mogelijkheden na. Misschien was er een probleem in de chocolaterie van Oliver's moeder. Misschien moest *mor* er met spoed naartoe en kon ze daarom geen briefje schrijven. Hij kan alleen nog steeds geen reden bedenken waarom zijn vader niet meekon naar Stange. Vreemd dat je je eerst nergens zorgen over maakt en dan, als het een paar uur later is, maak je je opeens wel zorgen. Misschien zijn ze naar de groothandel in Hamar gegaan. Met z'n tweeën. En Sadie? Het is belache-

lijk om een naam te verzinnen voor een dier dat straks, als hij thuiskomt, een vergissing blijkt te zijn geweest.

Dan voelt hij een schop tegen zijn kuit en een arm om zijn nek.

‘Oll,’ zegt Bendik, met een dubbele l. ‘Wat sta je hier nou? Waar denk je aan?’

‘Niks,’ zegt Oliver.

‘Het is beter dan ooit,’ zegt Bendik. ‘Zomerdate. Zag je dat ik...’

‘Ja. Ik zag je met Wenche. Geef je telefoon even.’

‘Eh...’

‘Geef even. Die van mij ligt nog thuis.’

Bendik zucht en wurmt zijn vingers in de zak van zijn jeans. ‘Ik sta je net te vertellen dat ik...’

Er wordt opgenomen Maar het opgewekte ‘Stina!’ dat Oliver verwacht hoort hij niet.

‘Mor?’ zegt Oliver. ‘Ik heb mijn telefoon hier niet. Jullie waren allebei weg.’

Het blijft stil aan de andere kant.

‘Mor?’

‘Ja.’

Ze klinkt gek. Waarom? Wat is er gebeurd? Er is iets gebeurd. ‘Mor – waar was je? Waar is far?’

‘Er is niks,’ zegt ze, maar ze vermant zich, hij hoort het.

‘Mor?’

‘Er is niks. Blijf jij maar waar je bent. Waar ben je ook weer?’

‘Zomerdate toch. Ik had een briefje neergelegd. Op de doos met dat katje. Wat is er? Waar komt dat katje vandaan?’

Het blijft weer stil. Oliver kijkt naar Bendik, die een paar meter verderop op zijn hurken is gaan zitten. Hij zingt. Oliver dekt zijn vrije oor af en drukt het toestel tegen zijn hoofd.

Zijn moeder heeft haar hand om de telefoon gelegd. Er is iets wat Oliver niet mag horen. Huilt ze? Nee. Zijn moeder huilt alleen bij films.

‘Hoe zit het nou,’ zegt hij, ‘waar is far?’
‘Ik spreek je later.’

‘Opgehangen,’ zegt Oliver.

Bendik houdt op met zingen. ‘Wat?’

Hij probeert te gaan staan, maar het lukt niet.

Oliver loopt naar hem toe. ‘Wenche,’ mompelt Bendik, ‘Wenche is terug. En ze is niet voor éven terug, ze is thuis uit Bergen en ze blijft.’

‘Oké,’ zegt Oliver. Hij trekt Bendik overeind en stopt de telefoon in zijn handen. ‘Ik zag dat jullie losgingen, maar...’

‘Wenche,’ zegt Bendik. ‘Het is raar, het is net...’

‘Heb je het over mij?’

Wenche duikt op uit het avondduister dat hier vooral door de maan wordt verdund.

Oliver draait zich om naar het meisje met wie hij vorige zomer, vanwege Bendik, van tijd tot tijd sprak en toen, opeens, helemaal niet meer. Afstandelijk was ze. Vriendelijk, dat wel, maar ze gedroeg zich soms alsof ze aan een spel meedeed, een bedaard, strategisch spel. En nee, ze lijkt niet veel veranderd, of toch, ze is wél veranderd, ze is langer, volwassener, mooier.

‘Hoi,’ zegt hij tegen haar, gehaast, en dan, meteen, draait hij zich weer terug. ‘Ik moet weg,’ zegt hij tegen Bendik. ‘Naar huis. Er is iets.’

‘Smiley,’ zegt Wenche.

Bendik zegt: ‘Wenche.’

‘Doei,’ zegt Oliver.

Hij loopt weg.

Bendik roept hem na: ‘Moet ik mee?’

‘Nee,’ zegt Oliver, en hij vraagt zich al niet meer af of Bendik hem heeft gehoord.

*